

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۰/۰۴/۱۵

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

رابطه بین اندازه و اهرم مالی بانک بر نوسان سود (مطالعه موردی)

کبری علی پور، طیبه نیرومند مرادی نژاد، مهین شریفی شمیلی

آموزش و پرورش بندرعباس

چکیده:

از مهم ترین ابعاد عملکرد موسسات مالی و از جمله بانک ها می توان به سود آوری آنها اشاره نمود. سودآوری همواره به عنوان یک شاخص مهم در تجزیه و تحلیل و به عنوان یکی از مقیاس های عملکرد بانک، در طول سال های اخیر اهمیت فراوانی پیدا کرده است. لذا تغییر در سود (ریسک نوسانات سود) توجه همگان را به خود جلب می نماید. تعیین عوامل مرتبط با نوسانات سود برای بانک ها از این لحاظ حائز اهمیت می باشد که با پی بردن به آن بانک ها بتوانند از ایجاد نوسانات شدید در سود جلوگیری نموده و منافع سهامداران خود را حفظ نمایند. از اینرو پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه میان اندازه بانک و اهرم بانکی بر نوسان سود انجام شده است. جامعه آماری پژوهش بانک صادرات استان هرمزگان می باشد. داده های مورد نیاز از صورت های مالی در بازه زمانی سال های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۷ جمع آوری و با استفاده از شاخص های آمار توصیفی و آزمون های آمار استنباطی تحلیل گردیدند. برای آزمون فرضیه های پژوهش، آزمون رگرسیون و با استفاده از نرم افزار STATA نسخه ۱۲ انجام شد. نتایج نشان داد که اندازه بانک با نوسان سود رابطه منفی و معنی دار و اهرم بانکی با نوسان سود رابطه مثبت و معنی داری دارد. بنابراین اینگونه نتیجه گیری می شود که هر قدر اندازه موسسه تجاری بزرگتر باشد، نوسان سود کمتر می باشد. هم چنین با استفاده بانک ها از اهرم های مالی، نوسان سود آنها افزایش می یابد.

واژه های کلیدی: اندازه بانک، اهرم مالی، نوسان سود، سودآوری، بانک صادرات هرمزگان

مقدمه

از مهم ترین ابعاد عملکرد موسسات مالی و از جمله بانک ها می توان به سود آوری آنها اشاره نمود. سودآوری همواره به عنوان یک شاخص مهم در تجزیه و تحلیل و به عنوان یکی از مقیاس های عملکرد بانک، در طول سال های اخیر اهمیت فراوانی پیدا کرده است. لذا تغییر در سود (ریسک نوسانات سود) توجه همگان را به خود جلب می نماید. این ریسک برای گروهی از افراد نظیر قانون گذاران، سهامداران، مدیران بانک ها و ... اهمیت فراوانی دارد. قانون گذاران مسئولیت حفاظت از سیستم پرداخت و بیمه وجوه سپرده گذاران را در برابر ورشکستگی بانک ها بر عهده دارند و هنگامی که بانک ها با افزایش سود، همراه با نوسان بیشتر روبرو می شوند باید با احتمال ورشکستگی مقابله نمایند. مدیران بانک ها نیز کسانی هستند که درآمد و شهرت آنان به طور واضحی با سود مرتبط است و در صورت عدم توانایی بانک ها در انجام تعهدات خود متضرر خواهند شد. سهامداران نیز گروهی هستند که روند صعودی در جریان سود مورد دلخواه آنان است (داودی و مقدمی، ۱۳۸۹).

تغییرات سود یکی از ریسک هایی است که بانک ها را تهدید می کند. تغییراتی که در قدرت سوددهی یک واحد تجاری رخ می دهد ممکن است موجب ضرر سرمایه ای یا کاهش بازده سالانه سرمایه گذار شود. این ریسک را می توان ناتوانی یک واحد اقتصادی برای

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

پایداری در صحنه رقابت یا حفظ نرخ رشد یا ثبات میزان سوددهی در کوتاه مدت یا بلندمدت تعریف کرد. در چنین وضعیتی میزان سود تقسیمی کاهش می یابد و این کار بر بازدهی و نوسان پذیری بازده سالانه اثر نامطلوبی دارد. (قربانی کوه بنایی، ۱۳۸۷)

بنابراین ارتباط میان سود، عوامل موثر بر افزایش سود و نوسانات سود با متغیرهای دیگر همواره آزمون و تحقیقات مختلفی صورت گرفته است. بنابراین ارتباط میان سود، عوامل موثر بر افزایش سود و نوسانات سود با متغیرهای دیگر همواره آزمون و تحقیقات مختلفی صورت گرفته است. در این فصل ابتدا مسئله تحقیق بیان گردیده، سپس اهمیت و ضرورت انجام پژوهش تشریح می شود. در ادامه گزاره های تحقیق شامل اهداف، سوال ها و فرضیه های پژوهش مطرح می شوند و در پایان فصل نیز متغیرها و واژه های کلیدی تعریف عملیاتی خواهند شد.

وقوع بحران مالی آمریکا در سال ۲۰۰۸ ثابت نمود که اندازه بانک ها صرفاً نمی تواند عاملی بازدارنده در مقابل اختلال های به وجود آمده در بازارهای پولی و مالی محسوب شود و نوسانات بیش از اندازه در سود بانک ها، می تواند منجر به ساختارهای سرمایه ای ناپایدار گردد و در نهایت باعث تضعیف اعتبار بانک گردد. ورشکستگی بانک های بزرگی مانند لیمن برادرز آمریکا با ۱۵۰ سال عمر بیانگر این مساله می باشد (دهان و پوسان، ۲۰۱۱).

بنا به تحقیقات گادرو^۲(۱۹۹۲)، باست و زاکراست^۳(۲۰۰۲)، یکی از متغیرهایی که به نظر می رسد می تواند بر ساختار مالی و سودآوری تاثیر قابل ملاحظه ای بگذارد اندازه واحد تجاری می باشد. مزایای اندازه بالاتر (وجود دارایی های با کیفیت و کمیت درترازنامه بانک ها)، مواردی مانند کاهش ریسک کلی شرکت (موسس^۴، ۱۹۸۷)، کاهش مشکل عدم تقارن اطلاعاتی (بک و همکاران^۵، ۲۰۰۶)، افزایش میزان شفافیت و افشا در صورت های مالی (رحمانی و له داد، ۱۳۹۰)، کاهش هزینه سرمایه (راجان و زیتگلز^۶، ۱۹۹۵)، تنوع بخشی بیشتر به سپرده های بزرگ و گیرندگان تسهیلات (برهانی، ۱۳۷۶) و..... می باشد.

از سوی دیگر مدیران شرکت ها به دلیل مزایای تامین مالی از طریق بدهی، تمایل دارند از این طریق نیازهای مالی شرکت را تامین نمایند اما، تامین مالی از طریق بدهی هزینه بهره را در پی دارد و این موضوع باعث خواهد شد شرکت ها بخشی از درآمدهای خود را در سال های آینده صرف پرداخت هزینه های تامین مالی نمایند، در نتیجه سودآوری آینده آن ها کاهش خواهد یافت (سیدنژاد و آقایی، ۱۳۸۲).

نتایج تحقیق لین و رووی^۷(۲۰۰۵) در مورد شرکت های چینی برای سال های بین ۲۰۰۱-۱۹۹۷ نشان داد، ارتباط بین نسبت بدهی و سودآوری به معیار اندازه گیری سودآوری بستگی دارد. هنگامی که معیار سودآوری مواردی مانند حاشیه سود به دارایی، ضریب پوشش هزینه بهره و حاشیه سود به فروش است، نسبت بدهی تأثیر منفی بر سودآوری دارد و شرکت های با نسبت بدهی بالا دارای سودآوری کمتری نسبت به شرکت های با نسبت بدهی پایین هستند. از سوی دیگر، اگر سودآوری با استفاده از بازده سرمایه

۱Poghosyan & Haan

۲Goudreau

۳Basett & Zakrajsek

۴Moses

۵Beck et al

۶Rajan & Zingales

۷Lin & Rowe

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

اندازه‌گیری شود، رابطه‌ی بین سودآوری و نسبت بدهی معنادار می‌شود و ترکیبی از بدهی و سرمایه برای سودآوری مطلوب است. هنگامی که از بازده دارایی‌ها برای سودآوری استفاده می‌شود، نسبت بدهی تأثیر منفی بر سودآوری دارد. در مدل کلی رگرسیون، رابطه معنادار است و تجزیه و تحلیل‌ها نشان می‌دهد که نسبت بدهی بالا بر سودآوری تأثیر منفی دارد.

تعیین نوع ارتباط میان اندازه و نوسانات سود برای بانک‌ها از این لحاظ حائز اهمیت می‌باشد که با پی بردن به آن بانک‌ها می‌توانند به سمت بزرگ‌تر شدن و توسعه و گسترش دامنه فعالیت خود سوق پیدا کنند و یا بالعکس نسبت به کاهش دامنه فعالیت خود اقدام نمایند. لذا می‌توان با توجه به رفتار نوسانات سود، از اندازه بانک به عنوان یک شاخص استفاده کرد و مقادیر آستانه‌ای را برای این شاخص تعریف کرد به طوری که تجاوز شاخص مورد نظر از مقادیر آستانه به عنوان علامتی برای وقوع نابسامانی و بحران مالی تلقی شود.

از سوی دیگر در حال حاضر با وجود مشکلات زیاد، اهرم مالی در سیستم بانکی، با توجه به عملکرد کلیدی بانک در اقتصاد، میزان قابل توجهی از اهرم مالی برای بانک هادر زمان تجهیز منابع و تامین مالی اجتناب ناپذیر است. چگونگی تامین مالی بنگاه و ترکیب ساختار سرمایه آنها تا سال‌ها کانون توجه اقتصاددانان مالی بسیاری بوده است (طاهری و عبداللهی، ۱۳۹۴). بنا به تعاریف ارائه شده، اهرم مالی، نسبت دارایی‌های بانک به سرمایه بانک می‌باشد. اعتقاد عمومی بر این است که اهرم مالی بالا، منجر به بروز بحران‌های مالی در بسیاری از کشورها گردیده است. اهرم به یک موسسه مالی اجازه می‌دهد تا نسبت به افزایش سود و زیان بالقوه بر روی یک موقعیت مالی خاص از محل سرمایه‌گذاری اقدام نماید تا بتواند سود و زیانی که می‌تواند بسیار فراتر از آنچه که به طور مستقیم از طریق سرمایه‌گذاری منابع مالی موسسه امکان پذیر است محقق نماید. بانک‌ها به نوعی از طریق استقراض برای ایجاد و خلق دارایی‌های بیشتر و با هدف افزایش بازده حقوق صاحبان سهام از ابزار اهرمی به میزان وسیعی استفاده کنند (پهلوان زاده، ۱۳۹۲). حال با توجه به مطالب مطرح شده این سوال پیش می‌آید که چه رابطه‌ای بین اندازه بانک و اهرم مالی با نوسان سود وجود دارد؟

روش پژوهش

پژوهش پیش‌رو از لحاظ نحوه جمع‌آوری داده‌ها از نوع توصیفی (غیر آزمایشی) و از شاخه همبستگی و از لحاظ هدف کاربردی می‌باشد. همچنین به این دلیل که این نوشتار به توصیف آنچه که هست یا توصیف شرایط موجود بدون دخل و تصرف (و نه به الزام و توصیه خاص) می‌پردازد و با توجه به آن که قضاوت‌های ارزشی در این تحقیق کم‌رنگ است، در زمره تحقیقات توصیفی به شمار می‌رود، به لحاظ نوع مطالعه کتابخانه‌ای می‌باشد و به لحاظ تحلیل آماری، در این پژوهش از تکنیک رگرسیون چند متغیره استفاده خواهد شد.

جامعه آماری پژوهش، صورت‌های مالی بانک صادرات می‌باشند. برای انجام پژوهش، صورت‌های مالی بین سالهای ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۷ به صورت نمونه انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری نیز هدفمند و غیراحتمالی بوده است.

یکی از مهمترین الزامات و ضروریات تحقیق دستیابی به اطلاعات قابل اطمینان و صحیح می‌باشد. زیرا این اطلاعات هستند که مبنای تحقیق‌ها و قضاوت‌های آتی قرار می‌گیرند (شهبندیان، ۱۳۸۷).

به منظور این که یافته‌های پژوهش قابلیت اعتماد بیشتری داشته باشد داده‌ها عمدتاً از طریق اسناد کاوی، مشاهده و مطالعه صورت‌های مالی حسابرسی شده جمع‌آوری می‌گردند. که پس از جمع‌آوری داده‌های آماری، برای جمع‌بندی و محاسبات مورد نیاز از نرم‌افزار اکسل و Stata نسخه ۱۲ استفاده خواهد شد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

تحقیق حاضر با استفاده از نرم افزار Spss، داده های آماری را تجزیه و تحلیل و رگرسیون را برآورد می نماید. در تحقیق حاضر به منظور تحلیل های تجربی و کاربردی با استفاده از آمار توصیفی و داده های طولی روابط میان متغیرها را توصیف می نماید. به عبارت دیگر مدل رگرسیون مبتنی بر این نوع داده ها، مدل رگرسیون داده های سری زمانی می باشد. اما برای انجام رگرسیون، رعایت یک سری از پیش فرض ها الزامی است که در ادامه روش آزمون این پیش فرض ها توضیح داده می شود:

فرضیه پژوهشی: میان اندازه بانک و نوسان سود در شعب بانک صادرات هرمزگان رابطه معنی داری وجود دارد.
فرض های آماری که برای فرضیه اول می توان نوشت به این شرح می باشد:

$$\begin{cases} H_0: \rho = 0 \\ H_1: \rho \neq 0 \end{cases}$$

برای آزمون فرضیه بالا از رگرسیون استفاده شده است. مدل رگرسیون زیر برای آزمون فرضیه فوق طراحی شده است:

$$Volatility_{i,t} = \alpha_{i,t} + \beta_1 Size_{i,t} + \gamma_1 X_{i,t}$$

در این مدل رگرسیون بردار X بردار متغیرهای کنترلی می باشد. جدول ۴-۱۰ نتایج آزمون را نشان می دهد،

فاصله اطمینان		سطح معنی داری	Z	خطای استاندارد	ضرایب	نوسان سود
کران بالا	کران پایین					
۰/۲۳۹۸۷	-۱/۶۵۳۴۸	۰/۰۰۰	-۴/۶۶	۰,۰۰۱۱۲۴۲	-۰,۰۰۵۴۳۲	اندازه بانک
۰/۳۴۸۷۲	-۰/۰۰۴۵۶۳	۰/۰۰۳	۴۰,۰	۰,۰۰۲۳۲۳	۰,۰۰۰۱۲۰۴	تنوع
۰/۴۳۲۸۷	-۰/۰۰۳۹۸۶	۰/۰۰۱	۲/۸۵	۰,۰۰۰۷۵۸۳	۰,۰۰۱۸۳۵	بهره وری
۰/۳۸۷۶۵۰	-۰/۰۹۸۷۳۵	۰/۰۰۰	۵.۹۷	۰,۰۲۸۷۵۴	۰,۱۴۲۷۶	عرض از مبدا
۰/۰۰۰۰ = سطح معنی داری						

جدول ۴-۱۰: نتایج آزمون فرضیه اول

همانگونه که نتایج نشان می دهد ضریب میان اندازه بانک و نوسان سود در حالیکه متغیرهای تنوع و بهره وری کنترل گردیده اند برابر با ۰/۰۰۵- می باشد. یعنی اندازه بانک با نوسان سود رابطه منفی و معنی دار دارد. هم چنین ضریب بتای به دست آمده در سطح معنی داری ۰/۰۱ نیز معنی دار می باشد. از این رو مدل زیر برای رابطه خطی میان اندازه بانک و نوسان سود وجود دارد.

$$Volatility_{i,t} = ۰.۱۴ - ۰.۰۰۵ Size_{i,t} + ۰.۰۰۱ X_{i,t}$$

از این رو فرضیه در سطح معنی داری ۰/۰۱ تأیید می شود.

بحث و نتیجه گیری

برای افزایش صحت نتایج، دو متغیر تنوع و نسبت بهره وری کنترل گردیدند. آزمون مدل نشان داد که اولاً بین اندازه بانک و نوسان سود رابطه منفی وجود دارد. یعنی با افزایش اندازه بانک، نوسان سود کاهش می یابد. همانگونه که نتایج نشان می دهد ضریب میان اندازه بانک و نوسان سود در حالیکه متغیرهای تنوع و بهره وری کنترل گردیده اند برابر با ۰/۰۰۵- می باشد. یعنی اندازه بانک با نوسان رابطه منفی و معنی دار دارد. هم چنین ضریب بتای به دست آمده در سطح معنی داری ۰/۰۱ نیز معنی دار می باشد. از این رو مدل زیر برای رابطه خطی میان اندازه بانک و نوسان سود وجود دارد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

لارنيس و ديگران^۱ (۲۰۰۶) معتقدند اندازه‌ی شرکت‌های استرالیایی و شاخص سطح عمومی قیمت‌ها بر سودآوری شرکت‌ها تأثیر دارد. بخاری و ديگران^۲ (۲۰۰۵) طی تحقیق نشان دادند در کشور انگلستان شرکت‌های بزرگ‌تر نسبت به شرکت‌های کوچک‌تر در سودآوری با ثبات‌تر هستند و سودآوری شرکت‌های کوچک‌تر بیشتر تابع شرایط و نوسان‌های بازار است. پینروس^۳ (۱۹۵۹) معتقد است، شرکت‌های بزرگ‌تر به دلیل حجم فعالیت گسترده، سودآورتر از شرکت‌های کوچک‌تر هستند. زیرا، شرکت‌های بزرگ‌تر دارای نیروهای متخصص هستند و این نیروها فعالیت‌های بخش‌های مختلف شرکت را ارزیابی کرده و فعالیت‌های زاید و غیر اقتصادی را حذف می‌کنند. محققینی مثل برک (۱۹۹۷) و بامبر (۱۹۸۶)، طی سال‌ها تحقیق به این نتیجه رسیده‌اند که هر چه اندازه شرکت بزرگ‌تر باشد، فعالیت آن بیشتر است که این امر به سودآوری کمک می‌کند. دلیل منطقی این ایده آن است که شرکت‌های بزرگ دارای تنوع فعالیت بیشتر می‌باشند و از نظر بازار سرمایه از اعتبار بیشتری برخوردار هستند، لذا شرکت بزرگ‌تر، دسترسی بهتر و بیشتری به وجوه خارجی با بهره پایین‌تر را خواهد داشت. در صورتی که هرچه شرکت از اندازه کوچک‌تری برخوردار باشد، بازارهای سرمایه و موسسات اعتباری وام و اعتبار کمتری را با بهره بالا برای آن قائل خواهند شد و به تبع آن از دسترسی کمتر و محدودتری نسبت به بازارهای سرمایه و وجوه خارجی برخوردارند (درقندریان، ۱۳۸۶). از سوی دیگر پژوهش‌ها نشان داده‌اند که شرکت‌های کوچک معمولاً دچار مشکلات مالی بیشتری هستند که این مشکلات نصیب شرکت‌های تازه تاسیس نیز می‌شود. هر چه اندازه شرکت بزرگ‌تر شود، دستورالعمل‌ها، رویه‌ها و روش‌های سازمانی عینی‌تر می‌شوند، بودجه بندی به شکل رسمی و به عنوان یک ضرورت مطرح می‌گردد و واحد مستقلی در سازمان تدوین بودجه نهایی را بر عهده می‌گیرد. همچنین اندازه شرکت می‌تواند نمایانگر برتری رقابتی باشد. از آن جایی که سهم بیشتر از بازار نیاز به تولید و فروش بیشتر دارد، لذا داشتن منابع مالی کافی و اندازه بزرگ‌تر می‌تواند شرکت را در تولید بیشتر و صرف هزینه‌های تولید و بازاریابی بیشتر یاری کند تا بتواند مزیت‌های رقابتی ایجاد نماید. اندازه شرکت می‌تواند نمایانگر توانایی مدیریت و کیفیت طرح‌های حسابداری باشد. توسعه اندازه شرکت نشان‌گر مدیریت قوی است که با استفاده از طرح‌های حسابداری می‌تواند سعی در افزایش منابع اقتصادی شرکت داشته باشد (پارسائیان، ۱۳۸۱).

استدلال می‌شود که شرکت‌های بزرگ نسبت به شرکت‌های کوچک، دارای مشکلات عدم تقارن اطلاعاتی و نمایندگی کمتری هستند. در درجه اول شرکت‌های بزرگ با هزینه‌های مبادله پایین‌تری مواجه هستند، زیرا سرمایه‌گذاران با توجه به شهرت و اعتبار این گونه شرکت‌ها، تمایل بیشتری به سرمایه‌گذاری و یا خریداری اوراق تجاری آن‌ها دارند، بنابراین هزینه‌های مربوط به بازاریابی اوراق تجاری و واسطه‌گری مالی کاهش می‌یابد (بک و همکاران، ۲۰۰۶).

فشارهای رقابتی می‌تواند برای شرکت‌های کوچک بسیار سخت باشد و آن‌ها را با شرایط انجام سرمایه‌گذاری یا انحلال مواجه کند. بنابراین، ممکن است که شرکت‌های کوچک تحت فشار شدید جهت سرمایه‌گذاری، مجبور به استفاده از منابع خارجی پر هزینه شوند. شرکت‌های بزرگ دارای سبد متنوعی از کالا و خدمات هستند در نتیجه انعطاف پذیری لازم برای مقابله با نوسان‌های زودگذر تقاضا و تغییرات دوره‌ای در سود را دارا می‌باشند (عرب صالحی و اشرفی، ۱۳۹۰).

^۱Lawrence

^۲Bokhari

^۳Penrose

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نتایج تحقیقات محققینی همچون برک (۱۹۹۷) و بامبر (۱۹۸۶) در خصوص تاثیر مثبت اندازه بر ساختار مالی و سودآوری شرکت، منجر به این نتیجه گیری می شود که اگر شرکتی اندازه بزرگ تری داشته باشد سودآورتر خواهد بود. کینکا و دیگران^۱ (۲۰۰۵) طی تحقیق نشان دادند بین اندازهی شرکت های اروپایی و نسبت های سودآوری رابطه ی مثبت معنی داری وجود دارد. همچنین، شفرد^۲ (۱۹۸۶)، بیان می کند که شرکت های بزرگ سهم مشخصی از بازار فروش را در اختیار دارند و در شرایط رقابت ناقص بازار به دلیل قدرتی که دارند می توانند نقش تعیین کننده یی از نظر قیمت و میزان عرضه ی محصول به بازار، ایفا کنند. ماجومدار^۳ (۱۹۹۷)، تاثیر اندازه ی شرکت بر سودآوری شرکت های هندی را برای سال های ۱۹۹۴-۱۹۸۸ بررسی کرد. یافته های وی نشان داد شرکت های بزرگ سودآورتر از شرکت های کوچک هستند. نتایج تحقیق فینی (۲۰۰۰) که به صورت داده های مقطعی و بر اساس میانگینی از سه سال در دوره ی زمانی ۱۹۹۷ - ۱۹۹۴ انجام شده بود، نشان داد اندازه ی شرکت تاثیر چندانی بر سودآوری ندارد.

نتایج مطالعه ی کومون (۲۰۰۰) نیز حاکی از این که اندازه ی شرکت بر نوسان سود واحدهای تولیدی تاثیر گذار است. ریتولد و شیپر (۱۹۹۵)، عوامل موثر بر سودآوری شرکت های در شش شهر ایالت جاوه ی مرکزی کشور اندونزی را بررسی کردند. نتایج تحقیق آنان نشان داد رابطه یی بین اندازه و سودآوری وجود ندارد.

یکی از دلایل اصلی این موضوع کاهش نرخ بازده دارایی های بانک با توجه به افزایش اندازه بانک می باشد. کاهش نرخ بازده دارایی های بانک به دلیل کاهش سود خالص با وجود افزایش دارایی ها می باشد. این نشان دهنده این است که در افزایش اندازه بانک از حدی موجب افزایش هزینه های بانک نیز شده و در نهایت موجب کاهش سود خالص می شود.

اولوریتا و فریدمن^۴ (۲۰۰۷) تاثیر سه عامل نوع صنعت، عوامل داخلی (اختراعات و ابتداعات، نام تجاری و سابقه ی شرکت) و شرایط بازار (رونق، رکورد) را بر سود آوری شرکت بررسی کردند. نتایج تحقیق آنان نشان داد اختراعات و ابتداعات تاثیر بسزایی در سود آوری دارند. هر میزان اندازه بانک بزرگتر می شود اولاً پیچیدگی عمودی (تعداد سطوح سلسله مراتب سازمانی) و پیچیدگی افقی (تعداد شعبات و واحدهای وابسته به سازمان) افزایش یافته و بنابراین میزان رسمیت و تمرکز افزایش می یابد. یعنی سازمان تمایل از استفاده از قوانین و مقررات بیشتر برای ایجاد هماهنگی بین واحدهای مختلف سازمان دارد. با افزایش مقررات و رسمیت مسلماً دامنه ابتکار عمل واحدها محدود گشته بنابراین فضای خلاقیت و ابتکار از بین می رود. با کاهش خلاقیت و ابتداعات، سودآوری سازمان کاهش می یابد.

ماجومدار (۱۹۹۷)، تاثیر عمر شرکت بر سودآوری شرکت های هندی را برای سالهای ۱۹۹۴-۱۹۸۸ بررسی کرد. یافته های وی نشان داد شرکت های جوان تر سودآورتر از شرکت های قدیمی تر هستند. در تحقیق حاضر بانک هایی که سال های کمی از فعالیت آنها می گذرد نسبت به بانک های پرسابقه همچون بانک ملی، صادرات و کشاورزی دارایی کمتری دارند.

مدیران شرکت ها به دلیل مزایای تامین مالی از طریق بدهی، تمایل دارند از این طریق نیازهای مالی شرکت را تامین نمایند اما، تامین مالی از طریق بدهی هزینه ی بهره را در پی دارد و این موضوع باعث خواهد شد شرکت ها بخشی از درآمدهای خود را در

© nca

© Shepherd

© Maj undar

© Avarri et al & Friedmann

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

سال‌های آینده‌ی صرف پرداخت هزینه‌های تامین مالی نماید در نتیجه، سودآوری آینده‌ی آنها کاهش خواهد یافت (سیدنژاد و آقایی، ۱۳۸۱).

چن و استرانگ^(۲۰۰۵) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که افزایش نرخ بدهی به دارایی شرکت‌های چینی تأثیری بر سودآوری آنها دارد. ایروتس^(۲۰۰۷) نیز در تحقیق خود به این نتیجه رسید که افزایش نرخ بدهی به دارایی شرکت‌های یونانی، کاهش سودآوری آنها را به دنبال دارد. بانک‌های بزرگ در مقایسه با بانک‌های کوچک دارای بدهی بیشتری بوده بنابراین این امکان وجود دارد با افزایش بدهی‌های آنها سودآوری نیز کاهش یابد. نتایج تحقیق لین و رووی^(۲۰۰۵) در مورد شرکت‌های چینی برای سال‌های بین ۲۰۰۱-۱۹۹۷ نشان داد ارتباط بین نسبت بدهی و سودآوری به معیار اندازه‌گیری سودآوری بستگی دارد. هنگامی که از بازده دارایی‌ها برای سودآوری استفاده می‌شود، نسبت بدهی تأثیر منفی بر سودآوری دارد. دیویدسون و دیویتا^(۱۹۹۱) اطلاعات مالی شرکت‌های کوچک را در سال‌های ۱۹۸۷-۱۹۸۳ بررسی کردند. نتایج بررسی آنان نشان داد استفاده از بدهی زیاد یکی از عوامل مهم کاهش سودآوری شرکت‌های کوچک است.

به طور مشابه، بالانتین و دیگران^(۱۹۹۳) ارتباط بین ساختار مالی و سودآوری را برای شرکت‌های کوچک بررسی کردند. یافته‌های آنان نشان داد سودآوری پایین مربوط به شرکت‌هایی است که بدهی بالا دارند. هوگز^(۱۹۹۷)، در تحقیق شرکت‌های کوچک انگلستان را بررسی کرد. نتایج تحقیق وی نشان داد سودآوری پایین مربوط به شرکت‌هایی است که بدهی بالا دارند.

منابع

- آقا ابراهیمیان، مریم و احمدی، محمد رمضان^(۱۳۹۳)، بررسی تاثیر محافظه‌کاری بر میزان افشاء اختیاری اطلاعات در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه حسابداری مالی، دوره ۶، شماره ۲۴، ص ۷۹-۹۸.
- آقابگی، صابر^(۱۳۸۴)، بررسی رابطه عامل بازار، اندازه شرکت و نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار با بازده سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.
- آقایی، محمد علی، جوان، اکبر، ناظمی اردکانی، مهدی، موسوی، ابراهیم^(۱۳۸۸)، بررسی تاثیر مدیریت سود، اندازه شرکت و نسبت های سودآوری بر ساختار سرمایه، فصلنامه مطالعات حسابداری، شماره ۲۵، ص ۸۷-۱۰۳.
- اسلاملوئیان، کریم^(۱۳۹۴)، بررسی نظریه سود کلاسیکی و مقایسه آن با دیدگاه اسلامی، دو فصلنامه جستارهای اقتصادی ایران، س ۱۲، ش ۲۴، صص ۷۹-۱۰۵.
- پورزمانی، زهرا، جهانشاد، آریتا، کاشانی، محمود^(۱۳۹۱)، پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با تاکید بر قابلیت اتکای اقلام تعهدی، فصلنامه پژوهش‌های مدیریت، ویژه شماره های ۹۴ و ۹۵، ص ۵۷-۶۶.
- بیات، مرتضی، زلفی، حسن، میرحسینی، ایرج^(۱۳۹۴)، بررسی تاثیر پایداری سود بر ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری، مجله بررسی حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۲، شماره ۱، ص ۴۱-۵۸.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

حمیدیان، محسن، وقفی، سیدحسام، سلیمانی، حجت (۱۳۹۶)، بررسی رابطه بین همزمانی قیمت سهام با توزیع ریسک سیستماتیک و غیرسیستماتیک بازده سهام، فصلنامه سیاستگذاری پیشرفت اقتصادی، دوره ۵، شماره ۳، پیاپی ۱۶، ص ۹۱-۱۰۸.
خاکسار یزدی، مریم (۱۳۹۱)، بررسی اندازه مطلوب بانک در ایران، پایان نامه دوره کارشناسی ارشد موسسه آموزش عالی بانکداری.
داودی، آزاده (۱۳۸۹)، بررسی رابطه ترکیب خدمات با نوسانات سود. پایان نامه دوره کارشناسی ارشد موسسه آموزش عالی بانکداری.
داوودی، پرویز، براتی، محمد علی (۱۳۸۶)، بررسی آثار سیاست های اقتصادی بر توزیع درآمد در ایران، فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی، شماره ۴۳، ص ۲۸۳-۳۲۲.